

תקציר

'מורה הנבוכים' במיסטיקה היהודית והנוצרית: פרק בהיסטוריוגרפיה השוואתית

מאת

יוסף שורץ

המאמר כורך יחד שלושה צירי דיון שלקוחים מתחומי עיון שונים, שלרוב אינם משיחים זה עם זה, במגמה להצביע על תרומה אפשרית של דיון משווה מעין זה לשיח העכשווי של מדעי היהדות. המחבר עוסק בסוגיית הקריאה של המיסטיקן הגרמני הידוע מייסטר אקהרט ב'מורה הנבוכים' לרמב"ם, שניתן בקלות יחסית להקבילה לקריאה של המקובל היהודי אברהם אבולעפיה בספר. הוא מראה כי שתי הקריאות מאפשרות השוואה בין שתי דיכוטומיות דיסציפלינריות בשדות שונים לחלוטין של המחקר המודרני, זו שבין חקר המחשבה הסכולסטית לחקר המיסטיקה כפי שהיא באה לידי ביטוי במחקר אקהרט מאז המאה התשע עשרה, וזו שבין חקר הפילוסופיה לחקר הקבלה כפי שכוננה את שתי הדיסציפלינות במסגרת מדעי היהדות מאז המאה התשע עשרה. לבסוף מציע המחבר כי על רקע ההבחנה הנושנה והבעייתית בין הפילוסופיה כפרדיגמה של רציונליות לבין הקבלה כפרדיגמה של חקר המיסטיקה ביהדות, התקבלותו המפתיעה והמגוונת של ספר 'מורה הנבוכים' מסמנת היטב את החומות שגבהו בין הדיסציפלינות המחקריות ובו בזמן גם מצביעה על פוטנציאל לתיקון אפשרי של המגמה.

פרופסור יוסף שורץ, המכון להיסטוריה ופילוסופיה של המדעים והרעיונות ע"ש כהן,
אוניברסיטת תל אביב
jschwartz@tauex.tau.ac.il